

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER

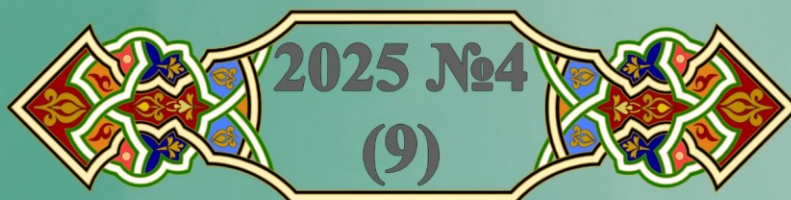
p-ISSN 2992-9229

e-ISSN 3060-5318

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

Xalqaro ilmiy jurnal

SAMARQAND – 2025

p-ISSN 2992-9229

e-ISSN 3060-5318

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

XALQARO ILMIY JURNALI

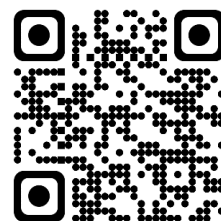
“TURKOLOGICAL RESEARCH” INTERNATIONAL SCIENTIFIC
JOURNAL

ULUSLARARASI “TÜRKOLJİ ARAŞTIRMALARI” DERGİSİ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Jurnal rasmiy sayti: <https://turkologiya.samdu.uz/>

SAMARQAND – 2025

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “TURKOLOGICAL RESEARCH”
ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Bosh muharrir:	Bosh muharrir o‘rinbosari:
Juliboy ELTAZAROV <i>f.f.d., professor (O‘zbekiston)</i>	Roxila RUZMANOVA <i>f.f.n., dotsent (O‘zbekiston)</i>
TAHRIRIYAT KENGASHI:	
Rustam XALMURADOV – t.f.d., professor, Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti rektori (O‘zbekiston); Hakim XUSHVAQTOV – f-m.f.d., professor, Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektori (O‘zbekiston); Akmal AHATOV – t.f.d., professor, Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti xalqaro hamkorlik bo‘yicha prorektori (O‘zbekiston); Muslihiddin MUHIDDINOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Ibodulla MIRZAYEV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Shuhrat SIROJIDDINOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Suyun KARIMOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Murodqosim ABDIYEV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Azamat PARDAYEV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Musa YULDASHEV – f.f.n., professor (O‘zbekiston); Dilfuza DJURAKULOVA – t.f.n., professor (O‘zbekiston); Aftondil ERKINOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Qosimjon SODIQOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Muhabbat QURBONOVA – f.f.d., professor (O‘zbekiston);	Ali AKAR – f.f.d., professor (Turkiya); Abduselam ARVAS – f.f.d., professor (Turkiya); Funda TOPRAK – f.f.d., professor (Turkiya); Musa Shamil YUKSEL – f.f.d., professor (Turkiya); Temur KOJAO‘G‘LI – f.f.d., professor (AQSH); Hayrunnisa ALAN – f.f.d., professor (Turkiya); Varis CHAKAN – f.f.d., professor (Turkiya); Almaz ULVI – f.f.d., professor (Ozarbayjon); Emrah YILMAZ – Phd, dotsent (Turkiya); Foziljon SHUKUROV – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Dilshod XURSANOV – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Shahnoza XUSHMURODOVA – DSc, professor (O‘zbekiston); Dinara ISLAMOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Feruza JUMANIYAZOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Istoda RASULOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Dilorom MUMINOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Zarifa XUSANOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Ahmadjon MAVLONOV – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Ilyos JO‘RAYEV – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Ibodullo ZUBAYDULLAYEV – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Bahora YUNUSOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Feruza MANUKYAN – Phd (O‘zbekiston); Mas’ul muharrir: PhD, dotsent Zokir BAYNAZAROV (O‘zbekiston); Texnik xodim: Raxmatulla SHOKIROV (O‘zbekiston).

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL RESEARCH”
ULUSLARARASI “TÜRKOLÖJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Главный редактор:

Жулибой ЭЛТАЗАРОВ

д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Заместитель главного редактора:

Рохила РУЗМАНОВА

к.ф.н., доцент (Узбекистан)

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Рустам ХАЛМУРАДОВ – д.т.н., профессор, ректор Самаркандского государственного университета имени Ш.Рашидова (Узбекистан);

Хаким ХУШВАКТОВ – д.ф.м.н., профессор, проректор по научной работе и инновациям Самаркандского государственного университета имени Ш.Рашидова (Узбекистан);

Акмал АХАТОВ – д.т.н., профессор, проректор по международному сотрудничеству Самаркандского государственного университета имени Ш.Рашидова (Узбекистан);

Муслихиддин МУХИДДИНОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Ибодулла МИРЗАЕВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Шухрат СИРОЖИДДИНОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Суюн КАРИМОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Муродкасым АБДИЕВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Азамат ПАРДАЕВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Муса ЮЛДАШЕВ – к.ф.н., профессор (Узбекистан);

Дилфуза ДЖУРАКУЛОВА – к.и.н., доцент (Узбекистан);

Афтондил ЭРКИНОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Касимжон СОДИКОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Мухаббат КУРБАНОВА – д.ф.н., профессор (Узбекистан);

Али АКАР – д.ф.н., профессор (Турция);

Абдуселам АРВАС – д.ф.н., профессор (Турция);
Фунда ТОПРАК – д.ф.н., профессор (Турция);
Муса Шамиль ЮКСЕЛЬ – д.ф.н., профессор (Турция);

Темур КОДЖАОГЛУ – д.ф.н., профессор (США);

Хайрунниса АЛАН – д.ф.н., профессор (Турция);
Варис ЧАКАН – д.ф.н., профессор (Турция);

Алмаз УЛЬВИ – д.ф.н., профессор (Азербайджан).

Эмрах ЙИЛМАЗ – PhD, доцент (Турция);

Фозилжон ШУКУРОВ – PhD, доцент (Узбекистан);

Дилшод ХУРСАНОВ – PhD, доцент (Узбекистан);

Шахноза ХУШМУРОВОВА – DSc, профессор (Узбекистан);

Динара ИСЛАМОВА – PhD, доцент (Узбекистан);

Феруза ДЖУМАНИЯЗОВА – PhD, доцент (Узбекистан);

Истода РАСУЛОВА – PhD, доцент (Узбекистан);

Дилором МУМИНОВА – PhD, доцент (Узбекистан);

Зарифа ХУСАНОВА – PhD, доцент (Узбекистан);

Ахмаджон МАВЛОНОВ – PhD, доцент (Узбекистан);

Илёс ЖУРАЕВ – PhD, доцент (Узбекистан);

Иболулло ЗУБАЙДУЛЛАЕВ – PhD, доцент (Узбекистан);

Бахора ЮНУСОВА – PhD, доцент (Узбекистан);

Феруза МАНУКЯН – PhD (Узбекистан);

Ответственный редактор: **PhD, доцент Зокир БАЙНАЗАРОВ** (Узбекистан)

Технический персонал: **Рахматулла ШОКИРОВ** (Узбекистан)

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL RESEARCH”

ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ”

Chief Editor:/ Deputy Chief Editor:

Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV (Uzbekistan)

Ass. Prof. Dr. Rokhila RUZMANOVA (Uzbekistan)

Baş Editör:/ Baş Editör Yardımcısı:

Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV (Özbekistan)

Doç. Dr. Rohila RUZMANOVA (Özbekistan)

EDITORIAL TEAM:/ BİLİM KURULU:

Prof. Dr. Rustam KHALMURADOV – Rector of Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);

Prof. Dr. Hakim KHUSHVAKTOV – Vice-Rector for Research and Innovation, Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);

Prof. Dr. Akmal AKHATOV – Vice-Rector for International Cooperation of Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);

Prof. Dr. Muslihiddin MUKHIDDINOV (Uzbekistan)

Prof. Dr. Ibodulla MIRZAEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Shukhrat SIROJIDDINOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Suyun KARIMOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Murodkasim ABDIEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Azamat PARDAEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Musa YULDASHEV (Uzbekistan);

Ass. Prof. Dr. Dilfuza DJURAKULOVA (Uzbekistan);

Prof. Dr. Aftondil ERKINOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Kasimjon SODIKOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Muhabbat KURBANOVA (Uzbekistan);

Prof. Dr. Ali AKAR (Turkey);

Prof. Dr. Abduselam ARVAS (Turkey);

Prof. Dr. Funda TOPRAK (Turkey);

Prof. Dr. Musa Shamil YUKSEL (Turkey);

Prof. Dr. Temur KOJAOGU (USA);

Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (Turkey);

Prof. Dr. Varis CHAKAN (Turkey);

Prof. Dr. Almaz ULVI (Azerbaijan);

Ass. Prof. PhD. Emrah YILMAZ (Turkey);

Ass. Prof. PhD. Foziljon SHUKUROV (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Dilshod KHURSANOV (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Shakhnoza KHUSHMURODOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Dinara ISLAMOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Feruza JUMANIYAZOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Istoda RASULOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Dilorom MUMINOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Zarifa KHUSANOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Akhmadjon MAVLONOV (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Ilyos JURAYEV (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Ibodullo ZUBAYDULLAYEV (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Bakhora YUNUSOVA (Uzbekistan);

PhD. Feruza MANUKYAN (Uzbekistan);

Managing editor: *Ass. Prof. PhD. Zokir BAYNAZAROV* (Uzbekistan)

Technical staff: *Rakhmatulla SHOKIROV* (Uzbekistan)

Prof. Dr. Rustam HALMURADOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Rektörü (Özbekistan);

Prof. Dr. Hakim HUŞVAKTOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Araştırma ve İnovasyondan Sorumlu Rektör Yardımcısı (Özbekistan);

Prof. Dr. Akmal AHATOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Uluslararası İşbirliğinden Sorumlu Rektör Yardımcısı (Özbekistan);

Prof. Dr. Muslihiddin MUHİDDİNÖV (Özbekistan);

Prof. Dr. İbodulla MİRZAYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Şuhrat SİROCİDDİNÖV (Özbekistan);

Prof. Dr. Suyun KARİMOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Murodkasım ABDİYEYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Azamat PARDAYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Musa YULDAŞEV (Özbekistan);

Doç. Dr. Dilfuza CURAKULOVA (Özbekistan);

Prof. Dr. Aftondil ERKİNOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Kasimcon SODİKOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Muhabbat KURBANOVA (Özbekistan);

Prof. Dr. Ali AKAR (Türkiye);

Prof. Dr. Abdusaleem ARVAS (Türkiye);

Prof. Dr. Funda TOPRAK (Türkiye);

Prof. Dr. Musa Şamil YÜKSEL (Türkiye);

Prof. Dr. Timur KOCALOĞLU (ABD);

Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (Türkiye);

Prof. Dr. Varis ÇAKAN (Türkiye);

Prof. Dr. Almaz ÜLVİ (Azerbaycan);

Doç. Dr. Emrah YILMAZ (Türkiye);

Doç. Dr. Fozilcon ŞUKUROV (Özbekistan);

Doç. Dr. Dilşod HURSAVOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Şahnoza HUŞMURODOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Dinara İSLAMOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Feruza CUMANIYAZOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Istoda RASULOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Dilorom MUMİNOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Zarifa HUSANOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Ahmadjon MAVLONOV (Özbekistan);

Doç. Dr. Ilyos JÖRAYEV (Özbekistan);

Doç. Dr. Ibodullo ZUBAYDULLAYEV (Özbekistan);

Doç. Dr. Bahora YUNUSOVA (Özbekistan);

Dr. Feruza MANUKYAN (Özbekistan);

Sorumlu Editör: *Doç., Dr. Zokir BAYNAZAROV* (Özbekistan)

Teknik Personel: *Rahmatullah ŞOKİROV* (Özbekistan)

MUNDARIJA | CONTENT | İÇERİK | СОДЕРЖАНИЕ
TURK DUNYOSI TADQIQOTLARI

Nergis BIRAY

Ana Dili Bilinci ve Türk Dünyasının Dil Birliği7

Elçin İBRAHİMOV

Türk Dünyasında Ortak Alfabe ve İletişim Dili14

Berdi SARIYEV

Bağımsızlıktan Sonra Türkmenistan’da Dil Çalışmaları23

Emrah YILMAZ

UNESCO Ekseninde Türk Dili Ailesinin Küresel Yolculuğu35

Nigar Oruj MAMMADOVA

Azerbaycan Toponimisinde Paleodiyalektolojik ve Neodiyalektolojik Dilsel Olgular48

Dinara ISLAMOVA, Muxlisa JALILOVA

Turkiy tillarda etnografizmlarning shakllanishi va rivoji: areal hamda lingvomadaniy tahlil53

TURKIY XALQLAR TARIXI

Zhalgas TORENIYAZOV, Gulnaz ALLAMZHAROVA

The central city in the southern Aral region: Kungrad (XVII-XIX centuries).....60

Munisa ABDUMUTALOVA

XIX asrning 2-yarmi – XX asr boshlarida O’rta Osiyo hunarmandchilik ustaxonalari va ularning shakllanish jarayoni68

Мухаммадхон БУЗРУКОВ

Рукопись произведения «Kalila va dimna-i turkiy» из библиотеки Самаркандского государственного университета как памятник литературного языка Хивинского ханства.....74

Sherzod TANGIROV

Rossiya imperiyasi ma’muriyatida tarjimonlar masalasiga doir hujjatlar tahlili (Samarqand viloyati misolida).....81

ADABIY ALOQALAR, QIYOSIY TILSHUNOSLIK VA ADABIYOTSHUNOSLIK

Sema EYNEL

İsacan Sultan’ın “Ali Şir Nevâî” Romanının Kaynakları Üzerine Metinlerarası Bir İnceleme87

Уркия УЗЕНБАЕВА

Чынгыз Айтматовдун чыгармаларындагы улуттук идеологияны чагылдыруудагы аялдардын орду99

Axmadjon MAVLONOV, Marjona MUSTAFOQULOVA

O’tkir Hoshimov hikoyalarida -day/-dek vositalari yordamida hosil bo’lgan o’xshatishlar105

Элмира ХУРИБАЕВА

Кыргыз тилиндеги дыйканчылык өнөрүн чагылдырган метафоралар жана табышмактар112

Ayten HASANOVA

Azerbaycan Dilinin Gebele Şivelerinde Terminolojik Karakterli Kelimeler119

Бекзод САТТОРОВ

Язык и мышление: когнитивный аспект узбекского языка.....124

Саломат ХУСАНОВА

Анализ отражения гендерных ролей и ожиданий в поэзии А. Ахматовой и Х. Худойбердиевой130

Рохила АМИНОВА

Особенности перевода узбекских фразеологизмов на русский язык137

Шахноза РАСУЛОВА

Поэтические приёмы изображения пейзажа в современной узбекской поэзии142

Баходир ЧОРИЕВ

Функциональные особенности вокативных предложений в узбекском и русском языках147

Oybek BARZIYEV

Saylov sikli bilan bog’liq bo’lgan an’anaviy poetik turkumlar.....153

Rajab XIDIROV, Mekkamtosh BO’RONOVA

O’zbek va tojik tillarida frazemalarning semantik xususiyatlari.....160

Alisher O’RAZOV

O’zbek tilshunosligida leksemaning lingvistik tadqiqi.....165

AZIZ MUSHTARIY!

Jurnalimizning ushbu soni turkiy dunyoning boy til merosini global istiqbol nuqtayi nazaridan ko'rib chiqadi. Maqolalarning asosiy yo'nalishini turkiy dunyoning integratsiya jarayoni, global taraqqiyoti, umumiy alifbo va til birligi borasidagi sa'y-harakatlar tashkil etadi. YUNESCOning Samarqandda bo'lib o'tgan 43-Bosh konferensiyasida qabul qilingan “15-dekabr – Butunjahon turkiy tillar kuni” qarori turkiy dunyo madaniy merosining jahon miqyosida tan olinishidagi tarixiy burilish nuqtasi bo'ldi. Ushbu sonda Xiva xonligi yodgorligi bo'lmish “Kalila va Dimna-i Turkiy” qo'lyozmasidan tortib, “Alisher Navoiy” romanining matnlararo manbalarigacha bo'lgan ko'plab mavzular turli jihatlaridan tadqiq etilgan. Kognitiv tilshunoslik doirasida o'zbek va rus tillari o'rtasidagi funksional bog'liqliklar hamda frazeologik birliklar, Ozarbayjon dialektologiyasining izlari, qirg'izchadagi qishloq xo'jaligi metaforalari va etnografik tadqiqotlar fanlararo yondashuv asosida tahlil qilingan. Adabiyot va tarix nuqtayi nazaridan esa Chingiz Aytmatov ijodi hamda zamonaviy she'r iyatda ayol obrazining mafkuraviy in'ikosi o'rganilgan; Janubiy Orol bo'yining markaziy shahri Qo'ng'irotning rivojlanishi va Rossiya imperiyasi arxivlaridagi “tarjimonlik” masalasi yoritib berilgan. Tahririyat hay'ati sifatida turkiy dunyoning ma'muriy, ijtimoiy va lisoniy rivojlanishiga xizmat qiluvchi ushbu boy ilmiy merosni sizlarga taqdim etayotganimizdan g'oyat mamnunmiz.

TAHRIRIYAT

DEAR READER!

This issue of our journal explores the deep-rooted linguistic heritage of the Turkic world from a global perspective. The central themes of the articles focus on the integration processes of the Turkic world, its global trajectory, and ongoing efforts toward the establishment of a common alphabet and linguistic unity. The resolution adopted at UNESCO's 43rd General Conference in Samarkand to declare December 15 as World Turkic Languages Day stands as a historic milestone, affirming the cultural heritage of the Turkic world on a global scale. In this issue, a wide range of topics is examined in depth, ranging from the Kelile ve Dimne Türkî manuscript, a legacy of the Khiva Khanate, to the intertextual sources of the modern Ali-Shir Nava'i novel. Through an interdisciplinary approach, we analyze the functional links and phraseological structures between Uzbek and Russian within the framework of cognitive linguistics, the traces of Azerbaijani dialectology, as well as agricultural metaphors and ethnographic studies in the Kyrgyz language. From a literary and historical perspective, the ideological reflections of female figures in the works of Chingiz Aytmatov and contemporary poetry are scrutinized. Furthermore, the historical development of Kungrad, the central city of the Southern Aral region, and the crucial issue of interpretation reflected in the archival materials of the Russian Empire are brought to light. As the Editorial Board, we take great pride in presenting this collection, which sheds light on the administrative, social, and linguistic evolution of the Turkic world.

EDITORIAL BOARD

SEVGİLİ OKUYUCU!

Dergimizin bu sayısı, Türk dünyasının köklü dil mirasını küresel bir perspektifle ele almaktadır. Yazıların ana eksenini; Türk dünyasının entegrasyon süreci, küresel yolculuğu, ortak alfabe ve dil birliği çalışmaları oluşturmaktadır. UNESCO'nun Semerkant'taki 43. Genel Konferansı'nda alınan “15 Aralık Dünya Türk Dili Günü” kararı, Türk dünyasının kültürel mirasını küresel ölçekte tescilleyen tarihi bir dönüm noktası olmuştur. Bu sayımızda, Hiva Hanlığı yadigarı Kelile ve Dimne-i Türkî yazmasından, modern Ali Şîr Nevâî romanının metinlerarası kaynaklarına kadar pek çok konu farklı boyutlarıyla incelenmiştir. Bilişsel dilbilim bağlamında Özbekçe ve Rusça arasındaki işlevsel bağlar ile frazeolojik yapılar, Azerbaycan diyalektolojisinin izleri, Kırgızcadaki tarım metaforları ve etnografik çalışmalar disiplinlerarası bir yaklaşımla analiz edilmiştir. Edebiyat ve tarih perspektifinde ise Cengiz Aytmatov ve modern şiirde kadın figürünün ideolojik yansımaları irdelenirken; Güney Aral bölgesinin merkez şehri Kungrad'ın gelişimi ve Rus İmparatorluğu arşivlerindeki “tercümanlık” meselesi gün yüzüne çıkarılmıştır. Yayın Kurulu olarak; Türk dünyasının idari, sosyal ve dilsel gelişimine ışık tutan bu birikimi sizlerle buluşturmanın kıvançını yaşıyoruz.

YAYIN KURULU

УВАЖАЕМЫЙ ЧИТАТЕЛЬ!

Данный выпуск нашего журнала рассматривает огромное языковое наследие тюркского мира в глобальной перспективе. Основное направление статей составляют процессы интеграции тюркского мира, его глобальный путь, а также исследования в области создания единого алфавита и языкового единства. Решение о провозглашении «15 декабря – Всемирным днем тюркского языка», принятое на 43-й Генеральной конференции ЮНЕСКО в Самарканде, стало историческим поворотным моментом, закрепившим культурное наследие тюркского мира на мировом уровне. В данном номере с различных ракурсов проанализировано множество тем: начиная от рукописи «Калила и Димна-и Тюрки», наследия Хивинского ханства, до интертекстуальных источников современного романа об Алишере Навои. С междисциплинарной точки зрения исследованы функциональные связи и frazeologicheskie структуры узбекского и русского языков в контексте когнитивной лингвистики, следы азербайджанской диалектологии, сельскохозяйственные метафоры в киргизском языке и этнографические работы. С позиций литературы и истории рассматривается идеологическое отражение образа женщины в творчестве Чингиза Айтматова и современной поэзии, а также освещаются вопросы развития города Кунград — центра Южного Приаралья и проблемы «переводческого дела» в архивах Российской империи. Редакционная коллегия выражает гордость за возможность представить вам этот богатый материал, проливающий свет на административное, социальное и лингвистическое развитие тюркского мира.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИИ

TURKIY TILLARDA ETNOGRAFIK LARNING SHAKLLANISHI VA RIVOJI: AREAL HAMDA LINGVOMADANIY TAHLIL

ISLAMOVA Dinara Azamatovna,

Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti dotsenti, PhD
(Samarqand, O‘zbekiston)

 E-mail: dinaraislamova777@gmail.com

 ORCID: 0000-0002-1071-546X

JALILOVA Muxlisa Zafarjon qizi,

Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
tadqiqotchisi (Samarqand, O‘zbekiston)

 E-mail: jalilovamuxlisa2000@icloud.com

 ORCID: 0009-0003-3761-3222

 DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18345760>

Annotatsiya: Ushbu maqolada turkiy tillarda uchraydigan etnografizmlarning shakllanishi, tarixiy rivoji, madaniy hamda lisoniy ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqotda etnografik birliklar xalqning turmush tarzi, urf-odatlar, marosimlari hamda ijtimoiy munosabatlari bilan uzviy bog‘liq holda shakllanishi ilmiy asosda yoritiladi. Turkiy tillar materiallari, jumladan, o‘zbek, qozoq, qirg‘iz, va qoraqalpoq tillaridagi etnografik birliklar qiyosiy-lingvistik va lingvomadaniy yondashuv asosida tahlil qilinadi. Shuningdek, etnografizmlarning globallashuv sharoitida yo‘qolib borish xavfi va ularni asrab-avaylashning lingvistik hamda madaniy mexanizmlari yoritiladi. Tadqiqot natijalari turkiy tillar leksikasi, etnolingvistika va lingvokulturologiya masalalarini o‘rganishda muhim ilmiy manba bo‘lib xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: *Etnografik leksika, til va madaniyat, antropologik tilshunoslik, madaniyatlararo kommunikatsiya, milliy tafakkur, lingvokulturologiya, tildagi diffuzionizm, umumturkiy madaniyat, globallashuv, milliy meros.*

ФОРМИРОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ ЭТНОГРАФИЗМОВ В ТЮРКСКИХ ЯЗЫКАХ: АРЕАЛЬНЫЙ И ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЙ АНАЛИЗ

ИСЛАМОВА Динара Азаматовна,

Доцент Самаркандского государственного университета
им. Ш.Рашидова, PhD (Самарканд, Узбекистан)

ДЖАЛИЛОВА Мухлиса Зафарджон кызы,

Исследователь Самаркандского государственного университета
имени Ш.Рашидова (Самарканд, Узбекистан)

Аннотация: В статье рассматриваются процессы формирования и исторической эволюции этнографизмов в тюркских языках, а также их культурное и лингвистическое значение. В исследовании научно обосновано раскрывается, что этнографические единицы возникают и развиваются во взаимосвязи с образом жизни, традициями, обрядами и социальными отношениями носителей языка. Этнографическая лексика тюркских языков, в частности, узбекского, казахского, киргизского и каракалпакского, анализируется на основе сравнительно-лингвистического и лингвокультурологического подходов. Особое внимание уделяется проблеме утраты этнографизмов в условиях глобализации, а также рассмотрению культурно- и лингвистически ориентированных механизмов их сохранения.

Полученные результаты представляют значимую научную ценность для дальнейшего исследования лексики тюркских языков и способствуют углублению теоретических разработок в области этнолингвистики и лингвокультурологии.

Ключевые слова: *этнографическая лексика, язык и культура, антропологическая лингвистика, межкультурная коммуникация, национальное мышление, лингвокультурология, диффузионизм в языках, общетюркская культура, глобализация, национальное наследие.*

THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF ETHNOGRAPHISMS IN TURKIC LANGUAGES: AREAL AND LINGUOCULTURAL ANALYSIS

ISLAMOVA Dinara,

Assoc. Prof., PhD, Samarkand State University
after named Sharof Rashidov (Samarkand, Uzbekistan)

JALILOVA Mukhlisa,

Researcher at Samarkand State University
after named Sharof Rashidov (Samarkand, Uzbekistan)

Abstract: This article examines the formation, historical evolution, and cultural as well as linguistic significance of ethnographisms in Turkic languages. The study explains, on a scholarly basis, that ethnographic units emerge in close connection with the lifestyle, customs, rituals, and social relations of communities. Ethnographic units in Turkic languages—specifically Uzbek, Kazakh, Kyrgyz, and Karakalpak—are analyzed using comparative-linguistic and linguocultural approaches. The article also discusses the risks of ethnographisms disappearing in the context of globalization and explores linguistic and cultural mechanisms for their preservation. The research findings provide a valuable academic resource for further investigations into the lexicon of Turkic languages, ethnolinguistics, and linguoculturology.

Key words: *ethnographic vocabulary, language and culture, anthropological linguistics, intercultural communication, national mentality, linguoculturology, linguistic diffusionism, pan-Turkic culture, globalization, national heritage.*

Kirish

Tilning lugʻaviy tarkibi jamiyatning tarixiy tajribasi, marosimlari, ijtimoiy tuzilmalari va moddiy madaniyati bilan bevosita bogʻliq. Shu jihatdan **etnografik leksika** (etnografizmlar) - xalqning turmush tarzi, anʻnaviy kasb-hunar, uy-joy va jihozlar, kiyim-kechak, taomlar, chorvachilik va dehqonchilik, mehmondorchilik, oila-urugʻ munosabatlariga oid soʻzlar majmuasidir. Lingvistik material sifatida ham, madaniy-tarixiy manba sifatida ham alohida ilmiy qiymatga ega. Turkiy tillar (oʻzbek, qozoq, qirgʻiz, uygʻur, qoraqalpoq va boshqalar) keng arealda tarqalgan, turli tarixiy-siyosiy tajribalarni boshdan kechirgan boʻlsa-da, ularning koʻp qatlamli umumiy leksik yadrosi saqlanib qolgan. (Mahmud Sattor, 2007:126) Ayniqsa etnografizmlarda bu umumiylik aniq koʻrinadi: bir tomondan, **umumturkiy ildiz** va **madaniy arxetiplar** (chorvachilik, koʻchmanchilik unsurlari; uy-joyning anʻnaviy shakllari; mehmondorchilik tizimi), ikkinchi tomondan esa **hududiy ixtisoslashuv** (dehqonchilik, hunarmandchilik, savdo-madaniy almashinuv) natijasida **semantik farqlanish** kuzatiladi.

Soʻnggi davr tilshunosligida etnografik leksikani shunchaki “soʻzlar roʻyxati” sifatida emas, balki **etnolingvistika**, **lingvokulturologiya**, **kognitiv lingvistika** va **areal lingvistika** doirasida - yaʼni madaniyat va tafakkur bilan uzviy bogʻliq tizim sifatida oʻrganish kuchaydi.

Bunda dialektlar (shevalar)ning roli katta: shevalar ko‘pincha qadimiy ma‘nolarni saqlaydi yoki yangi ijtimoiy-amaliy ehtiyojlar ta‘sirida ma‘noni kengaytiradi. (Xonxujayeva, 2019:16) Tilning tarixiy taraqqiyotida shevalarning asosiy roli **etnografik asarlarni o‘rganish** jarayonida namoyon bo‘ladi. XI–XII asrlar turkiy xalqlarining **etnografizmlarini** bugungi kunda mavjud tillarning shevalarini tadqiq qilish orqali aniq ma‘lumot olish mumkin. Shevalarda so‘zlarning tarixiy ma‘nolari saqlanib qolish bilan birga, yangi ma‘nolar ham paydo bo‘lishi kuzatiladi. Turkiy tillar qadimiy tarixga ega bo‘lgan, keng arealda tarqalgan va ko‘p millatli xalqlar tomonidan foydalaniladigan tillar majmuasidir. Bu tillar nafaqat grammatik va fonetik jihatdan, balki madaniy-lisoniy tarkib jihatidan ham juda boy. Ayniqsa, **etnografizmlar**, ya‘ni milliy urf-odatlar, marosimlar, kiyim-kechak, ovqat, xo‘jalik vositalari, ijtimoiy aloqalar bilan bog‘liq so‘zlar ushbu tillarning o‘ziga xos qatlamini tashkil etadi. (Nurillayeva, 2021:16) Etnografizmlar xalqning madaniy tafakkuri, tarixiy merosi va ijtimoiy tajribasining til vositasida ifodalanishidir. Ushbu maqolada turkiy tillarda etnografizmlarni tadqiq etish masalasi quyidagi savollar kesimida yoritiladi:

1. Etnografizmlarning asosiy tematik guruhlari va ularning turkiy tillardagi ko‘rinishlari;
2. Sheva materiallarida etnografik birliklarning saqlanish va yangilanish mexanizmlari;
3. Areal ta‘sir va tarixiy aloqa natijasida yuz beradigan fonetik/semantik variantlanish;
4. Qiyosiy jadval asosida ayrim birliklarning o‘zaro mosligi va farqlanishi.

Ma‘lumki, so‘nggi yillarda dunyo tilshunoslik fani sohasida milliy tillarning leksik tarkibini, lug‘aviy imkoniyatlarining darajalarini xalq madaniyati, ma‘naviy qadriyatlar, xalqning tafakkur tarzi va tarixiy-milliy an‘analari bilan bog‘lab tadqiq etish yetakchi ilmiy-nazariy konsepsiyalardan biriga aylanib bormoqda. Tilshunoslik fanida psixolingvistika, kognitiv lingvistika, etnolingvistika, lingvokulturologiya kabi yangi sohalarining paydo bo‘lishi hamda rivojlanishiga ma‘lum darajada asos bo‘lmoqda. Har bir xalq tilini to‘liq, haqiqiy ma‘noda bilish uchun uning ichki qonuniyatlarini aniqlashning o‘zi yetarli emas. Uning asosiy manbayi shu tilda so‘zlashuvchi etnoslarning rivojlanish tarixi va taraqqiyoti, kundalik hayotida shakllangan an‘anaviy qadriyatlari, madaniyati, ma‘naviy olami va badiiy tafakkuri bilan bevosita bog‘liqligi til materiallari tahlili xususan, lingvokulturologik, lingvogeografik va etnolingvistik xususiyatlarini ham hisobga olgan holda yondashishni talab qiladi. Shuning uchun ham xalq dunyoqarashi va madaniyatini tilining leksik boyligi esa so‘zning nutqiy imkoniyatlari bilan bog‘liq tarzda tahlil qilish uzluksiz ifoda etishning muhim shakli hisoblanib, tilning milliy mohiyatini aniqlashda asosiy mezon sanaladi. (Alijanov, 1990: 100)

Asosiy qism

Turkiy tillardagi etnografik leksikani shartli ravishda quyidagi yirik guruhlariga ajratish mumkin: Uy-joy va makon konsepti. Bu guruhda an‘anaviy yashash joyi, uy ichki tuzilishi va makon iyerarxiyasini bildiruvchi birliklar to‘planadi. Masalan, ko‘chmanchi va yarim ko‘chmanchi madaniyatga xos “yurt” konsepti turkiy dunyoda keng tarqalgan; uy-joyga oid leksik birliklar (hovli, ayvon, mehmonxona kabi) asosiy qatlamni tashkil etadi. Bu yerda etnografizm faqat predmet nomi emas, balki **muloqot etiketi** va **ijtimoiy iyerarxiyani** ham kodlaydi (masalan, uyda mehmonni qayerga o‘tqazish, “tör”/”to‘r” kabi konseptlar). An‘anaviy taom va ichimliklar, taom nomlari - madaniy dunyoqarashning “ko‘rinadigan” qatlami. Turkiy tillarda sut mahsulotlari, go‘shtli taomlar, don va xamir asosidagi ovqatlar, ichimliklar bo‘yicha etnografizmlar ayniqsa boy. Kiyim-kechak va bezak. Kiyim nomlari (ustki kiyim, bosh kiyim, belbog‘, oyoq kiyim) turkiy xalqlarda ijtimoiy mavqe, yosh, jins va mavsum bilan bog‘langan. Ayrim birliklar umumturkiy ildizga ega bo‘lsa, ayrimlari hududiy va ijtimoiy-siyosiy aloqalar natijasida kirib kelgan qatlamdir.

Xo‘jalik, chorvachilik va dehqonchilik. Ko‘chmanchi-chorvadorlar madaniyatda ot, qo‘y, tuya bilan bog‘liq leksika, ozuqa va yaylov terminlari ko‘p. Shu bois bir til ichida ham etnografizmlar “xo‘jalik modeli”ga qarab turlicha qatlamlashadi. Ijtimoiy aloqalar va udumlar. Etnografik birliklarning muhim qismi - ijtimoiy munosabatlarni nomlaydigan so‘zlardir: qarindoshlik atamaları, mehmondorchilik, sovg‘a-salom, uyga kirish-chiqish odobi, jamoa mehnati shakllari va boshqalar. Bu qatlamda semantik ko‘chishlar tez-tez uchraydi: masalan, dastlab “sovg‘a” ma‘nosidagi so‘z keyinchalik “xushxabar uchun beriladigan ulush” ni bildirishi mumkin. Turkologlar tomonidan ham etnografik leksikani tadqiq etish, ularni umumturkiy xususiyatlariga ko‘ra birlashtirish, lingvoareal jihatdan tasnif qilish masalasi ancha keng o‘rganilgan. Xususan, qozoq olimi Q.Qojabekov “Қазақ тілінің диалектологиясы” asarida qozoq lahjalari fonetik, morfologik va leksik xususiyatlari bilan birga **etnografik terminlarning** lahjaviy shakllari chuqur tahlil qilinadi. Asarda kishilarning **turmush tarziga oid so‘zlar** (uy-joy, kiyim-kechak, chorvachilik, ovchilik), **marosim atamaları** (nikoh, dafn) hamda bayramlar turkumlarga ajratiladi. Qojabekov o‘z tadqiqotida **etnografik birliklarni** xalq madaniyati bilan bevosita bog‘liq til faktlari sifatida ko‘radi. (Qojabekov, 1984:146) Qirg‘iz olimi T.Abdurahmonov “Кыргыз тилинин диалектологиясы” nomli asarida Qirg‘izistonning turli hududlarida mavjud bo‘lgan **lahjaviy xususiyatlar** tahlil qilingan. Muallif **etnografik leksikani** maxsus bo‘limda ko‘rib chiqib, **qishloq xo‘jaligi, urf-odatlar, diniy marosimlar** bilan bog‘liq terminlarni lahjaviy variantlar bilan birga keltiradi. So‘zlar tarixiy-etnografik kontekstda izohlanib, ularning **kelib chiqishi, leksik-semantik o‘zgarishi** ko‘rsatilgan. [Abduraxmanov, 2006: 156] Turk olimlari ham etnografik leksikani o‘rganishda samarali mehnat qilishgan. Chunonchi, **Ahmet Bican Ercilasun** “Türk Dünyası Ortak Alfabe Kılavuzu” nomli asarida turkiy tillar etnografik birliklarining umumiyliigi va madaniy o‘zaro ta’sirini o‘rganadi. (Ercilasun, 1991:125) Yana bir turk olimi Suer Eker “Türkçenin Gücü ve Söz Varlığı” asarida **turk tilining leksik boyligini** xalqning madaniy taraqqiyoti bilan bog‘liq holda tahlil qiladi. Asarda **nikoh, dafn, kiyim-kechak, qadimiy urf-odatlarga oid so‘zlar** etnografik birlik sifatida yoritiladi. Muallif zamonaviy sotsiolingvistik yondashuv asosida **etnoleksika va dunyoqarash** orasidagi bog‘liqlikni ochib beradi. (Eker, 2005:200) Qoraqalpoq tilshunos olimlari ham maishiy leksika, sohaviy leksika, etnolingvistik birliklarni tahlil qilishgan. Jumladan, T.Alijanov qoraqalpoq xalq etnolug‘atshunosligi asoschilaridan biri bo‘lib, asarda qoraqalpoq tilidagi urug‘chilik, nikoh, motam, bolani beshikka solish, ovqatlantirish, kiyim-kechak, hunarmandchilikka oid etnografik birliklar to‘plangan. Har bir birlik semantik, morfologik va konnotativ jihatdan tahlil qilingan. Tilning kulturologik-funksional boyligi asosida qadimiy terminlar va ularning zamonaviy shakllari solishtirilgan. (Alijanov, 1990:184) A.Jumanazarova ham “Qaraqalpaq tilinde marasimlik atamalar: lingvomadaniy túsiniik” nomli asarida qoraqalpoq xalqining toy, dafn, diniy va mavsumiy marosimlarga oid atamalarini lingvomadaniy nuqtai nazardan o‘rganadi. Qoraqalpoq tilidagi *betashar, xatna toy, janaza, ayıt, qur‘an oqıw* kabi terminlarning semantik maydoni va funksional yuklamasi tahlil qilinadi. Tadqiqotda sotsiokulturologik yondashuv, semasiologik guruhlash metodlari qo‘llanilgan. (Jumanazarova, 2015:110)

Turkiy tillarda mavjud etnografik birliklarni tadqiq qilish jarayonida ayrimlari o‘rtasidagi farqlar va o‘xshash jihatlarni quyidagi jadvalda aks ettirishga harakat qildik.

Marosim turi	O‘zbek	Qozoq	Qirg‘iz	Uyg‘ur	Qoraqalpoq

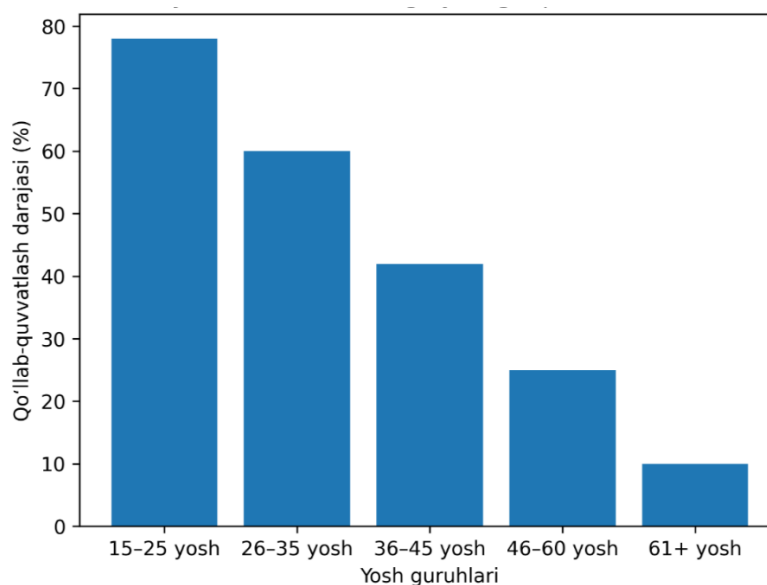
Tug‘ilish	Beshik to‘y, Ism qo‘yish	Beshikke salu	Beshikke ot qoyuu	Isim qoyush, toy	At qoyar, besik toy
Sunnat	Xatna to‘y	Sünnet toy	Sünnöt toy	Sünnät toy	Xatna
Sovchi yuborish	So‘r yuborish	Küyeu jiberu (kuda baru)	Kuda tüsüü	Kelin körügü	Sovchi aytuu
Nikoh marosimi	Nikoh o‘qitish	Nikah kılı	Nikah oquu	Nikah ögütüş	Nikah oqıw
To‘y kuni odatlari	Kelin salom, yostiqlik ko‘tarish	Betashar, kuda tosar	Boz saluu, kelin tartuu	Kelin qarshi alish	Kelin körsətiw, yostiqlik aliw
Dafn (o‘lim)	Janoza, xatmi Qur‘on	Janaza, Qur‘an oqu	Janaza, Qur‘an oqu	Jänäzä, Qur‘an oqush	Janaza, Qur‘an oqıw
Motam ovqati	Xayr oshi, osh berish	As oshi, Qurban shashlik	Etli aash, Qur‘an oqu	Xayr ovqati	Qur‘an aşı
Bayram odatlari	Navro‘z, hayit sayli	Naurız, Kurban ait	Nooruz, Orozo ait	Noruz, Qurban hayiti	Nawrız, Qur‘an aytıw
Kelin ko‘rdi	Kelin ko‘rdi (non sindirish)	Betashar	Kelin betin açuu	Yüz körüş	Kelin betin körsətiw

Mazkur qiyosiy jadvaldan ko‘rinadiki, ayrim birliklar umumturkiy ildizga ega, lekin ularning shakl va mazmuni vaqt o‘tishi bilan farqlangan. Turkiy tillar guruhiga kiruvchi o‘zbek, qirg‘iz, qozoq, uyg‘ur, qoraqalpoq tillarida etnografizmlar fonetik, morfologik va semantik jihatdan farqlansa-da, ularning asosiy mazmuniy ildizi umumiy turkiy madaniyatga borib taqaladi.

Natija va muhokamalar. Yuqoridagi tahlil quyidagi natijalarni ko‘rsatadi: **Etnografizmlar turkiy tillarda tizimli qatlam** bo‘lib, ularning tematik guruhlari (uy-joy, taom, kiyim, xo‘jalik, ijtimoiy aloqalar) deyarli barcha turkiy tillarda uchraydi. Bu hol turkiy xalqlarning tarixiy-madaniy umumiyligi bilan izohlanadi. **Shevalar etnografizmlarning “tirik arxivi”** vazifasini bajaradi: dialektlarda qadimiy ma’no saqlanishi bilan birga, yangi iqtisodiy va ijtimoiy ehtiyojlar ta’sirida ma’no kengayishi ham kuzatiladi. Demak, etnografik leksikani tadqiq etishda dialekt materiallari markaziy o‘rinda turadi. **Areal va kontakt omillari** etnografik birliklarning variantlanishiga kuchli ta’sir qiladi. Ayniqsa, chegara hududlari va ko‘p tilli muhitda fonetik va semantik moslashuvlar tezlashadi. Bu esa etnografizmlarni nafaqat “umumturkiy” qatlam sifatida, balki “hududiy madaniyat” ko‘zgusi sifatida ham ko‘rishni talab qiladi. Qadimiy va mumtoz manbalar (“Devonu lug‘otit-turk”, “Qutadg‘u bilig”, “Boburnoma”)dagi etnografik birliklar **madaniy konseptlarni to‘ldirishga, qayta tiklashga** xizmat qiladi. Biroq bunday holatlarda so‘zning tarixiy ma’nosi va nutqdagi vazifasi zamonaviy ma’no bilan jiddiy solishtirilishi shart. Muhokama sifatida aytish mumkinki, turkiy tillardagi etnografizmlar “madaniyatning tilga ko‘chgan modeli”dir: ular faqat nominatsiya (nomlash) emas, balki qadriyat, odob, ijtimoiy tartib, xo‘jalik amaliyoti kabi qatlamlarni ham “kodlaydi”. Shu bois etnografizmlarni o‘rganish: dialektologiya uchun - tarixiy semantika va areal xaritalash; etnografiya uchun - turmush shakllarining til izlari; madaniyatshunoslik uchun konseptlar tizimi

nuqtai nazaridan samarali natija beradi. Shuni ham alohida ta’kidlash kerakki, turkiy xalqlar azaldan bir xalq. Tilshunoslik fanining rivojlanishi natijasida etnoslarning moddiy va ma’naviy madaniyati ijtimoiy munosabatlar bilan uzviy bog‘liq holda o‘rganilib, etnografik lakunalarni (bo‘shliq, yetishmovchilik) umumxalq (etnik), mintaqaviy va dialektal guruhlariga ajratish, ularni ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan tavsiflash va tahlil qilish imkoniyati paydo bo‘ldi. Natijada, muayyan hududga oid shevalarda uchraydigan etnografizmlar aynan o‘sha joyning moddiy va ma’naviy madaniyatini ifoda etuvchi belgisi (semiotik) til sifatida qaralayotgani aniqlandi va ular ilmiy jihatdan chuqur o‘rganilmoqda. (Garibova, 2014:315) Turkologiya fanida etnografizmlar turkiy xalqlarning tarixiy-madaniy merosi va xalq og‘zaki ijodining tahlilida muhim lingvistik birlik sifatida o‘rganiladi. Mahmud Koshg‘ariyning “Devonu lug‘otit-turk” asaridan boshlab, etnografik birliklar turkiy tillarda mavjud bo‘lgan qadimiy urf-odat, marosim, kiyim-kechak, ovqatlanish, mehnat faoliyati, oilaviy munosabatlar bilan bog‘liq leksik qatlamni aks ettirib kelgan. Bugungi kunda ham etnografizmlar turkologiyaning dolzarb mavzusi bo‘lib, ularni leksikologik, semantik, etimologik hamda lingvomadaniy tahlil qilish orqali turkiy xalqlarning o‘zaro aloqalari, turmush tarzi va madaniyatidagi mushtarak jihatlarini aniqlash mumkin.

Jamiyat rivojlangani sayin etnografizmlarga bo‘lgan munosabat ham o‘zgarib bormoqda. An’anaviy nikoh marosimi bilan bog‘liq bir qator yangi urf-odat va marosimlar kirib kelmoqda. Nikoh marosimi ham yoshlarimiz orasida zamonaviy ko‘rinishlarda o‘tkazilayotganini hisobga oladigan bo‘lsak, bunday holatlarga salbiy va ijobiy munosabat bildiruvchilar ham topiladi. Ilmiy izlanishimiz davomida bugungi kunda insonlarning an’ana va qadriyatlarga bo‘lgan munosabati va ularning “kelajak hayoti”ga qiziquvchi, boshqacha aytganda ularni “yashashini istovchi/istagi kam” insonlarning yosh nuqtai nazardan munosabatlarini jadval ko‘rinishida taqdim etmoqchimiz.

Ushbu jadvalda tadqiqotimiz davomida ijtimoiy tarmoqlarda o‘tkazilgan so‘rovnoma natijasini keltirib o‘tganmiz. Bunda nikoh marosimini zamonaviylik yoki an’anaviylik tamoyilllariga amal qilgan holatda o‘tkazilishini kishilarning yosh ko‘rsatkichi hisobga olinib, natijalar foizlarda keltirilgan. Ko‘rinadiki, yoshi ulug‘ insonlarimiz zamonaviylikni emas, balki an’anviylikni qo‘llab quvvatlagan bo‘lsa, yoshlar esa, aksincha.

Xulosa. Etnografik leksika milliy madaniyat, mentalitet, ijtimoiy urf-odatlar, marosim va qadriyatlar bilan bevosita bog‘liq bo‘lib, har bir xalqning tarixiy-madaniy xotirasini til orqali

saqlab qoladi. Shuningdek, hozirgi globallashuv davrida etnografizmlarni o‘rganish orqali madaniy xotirani mustahkamlash va xalqning o‘zligini asrash imkoniyati tug‘iladi. Turkiy tillardagi etnografik leksika tarixiy taraqqiyot, xo‘jalik yuritish va madaniy tajribaning tilga aks etgan eng muhim qatlamlaridan biridir. Ularni tadqiq etishda shevalar materialini markazga qo‘yish, tarixiy va areal yondashuvni uyg‘unlashtirish zarur. Qiyosiy tahlil shuni ko‘rsatadiki, ko‘plab etnografizmlar umumturkiy ildizga ega bo‘lsa-da, hududiy sharoit va ijtimoiy amaliyot natijasida ularning ma‘nosi va qo‘llanish doirasi farqlanib borgan. Demak, etnografizmlar turkiy xalqlarning umumiy madaniy xotirasi bilan birga, har bir hududning o‘ziga xos “lingvomadaniy pasporti” sifatida ham talqin qilinishi lozim.

Iqtiboslar/ References/ Kaynaklar/ Сноски:

1. Ashirov A. *O‘zbek xalqining qadimiy e’tiqod va marosimlari*. – Toshkent, 2007. – 276 b.
2. Eker S. *Türkçenin Gücü ve Söz Varlığı*. – Ankara: Grafiker Yayınları, 2005. – 305 s.
3. Ercilasun A.B. *Türk Dünyası Ortak Alfabe Kılavuzu*. – Ankara: TDK, 1991. – 212 s.
4. Fishman J.A. *The Sociology of Language*. – Rowley: Newbury House, 1972. – 305 p.
5. Garibova Sh.H. “Reflection of century Turkic ethnographism in the dialects of the modern Turc and Azerbaijani languages” // *Mediterranean Journal of Social Sciences*, Rome, 2014. – P. 314 – 315.
6. Jumanazarova A. *Qaraqalpaq tilinde marasimlik atamalar: lingvomadaniy túsini*. – No‘kis: Nukus universiteti, 2015. – 110 b.
7. Kurbannazarova N. *Surxondaryo vohasi to‘y marosimi etnografizmlarining semantik tabiati va lingvomadaniy tadqiqi. Filol.fan.b.fals.dok. ...diss.* – Termiz, 2021. – 135 b.
8. Mahmud Sattor. *O‘zbek udumlari*. – Toshkent: Cho‘lpon nashriyoti, 2007. – 192 b.
9. Murodova N. *O‘zbek dialektologiyasi*. – Toshkent, 2019. – 182 b.
10. Абдурахманов Т. *Кыргыз тилинин диалектологиясы*. – Бишкек. Киргизистон, 2006. – 289 с.
11. Алижанов Т. *Қорақалпоқ тилининг этнографик лексикаси*. – Нукус. Қорақалпоғистон, 1990. – 184 б.
12. Джурабаев А. *Названия свадебных церемоний в узбекском языке (на материале андижанской группы говоров)*. Дисс. ... д-ра филол. наук. – Ташкент, 1971. – 135 с.
13. Қодиров Р. *Назаре ба фолклори тоҷикони вилояти Қашқадарё*. – Душанбе: Эҷод, 2005. – 168 с.
14. Қожабеков А.Қ. *Қазақ тілінің диалектологиясы*. – Алматы: Мектеп, 1984. – 210 б.
15. Нуриллаева Ш.М. *Туркистон қарлуқ тип шеваларида тўй маросими номлари*. Филол.фан. номз...дисс. автореф.– Тошкент, 2001. – 56 б.
16. Потебня А. *Мысль и язык*. – Харьков: Мирный труд, 1913. – 305 с.
17. Пропп В. *Исторические корни волшебной сказки*. – Л.: ЛГУ, 1946 [1986]. – 366 с.
18. Ўзбек халқ шевалари лугати. – Тошкент: Фан, 1971. – 410 б.
19. Хонхужаева А. *Тожик тилининг тўй ва мотам маросимларига оид этнографик лексикаси*. Филол.фан.б.фалс.док. ...дисс.автореф. - Самарқанд. 2019. - 50 б.
20. Хусаинова З. *Ономазиологическое исследование названий свадебных обрядов в узбекском языке*. Автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Ташкент, 1984. - 20 с.

**BULLETIN OF THE
INTERNATIONAL JOURNAL
“TURKOLOGICAL
RESEARCH”**

In order to implement programs and projects developed to accelerate the relationship envisaged at the summit of the Organization of Turkic States held in Samarkand, as well as to coordinate and highlight the research work carried out in the field of Turkic studies, the International Journal “Turkological Research” at Samarkand State University named after Sharof Rashidov passed the state registration. The journal is intended to publish the results of scientific research in the field of Turkic languages and dialects, the history of linguistic and literary relations of the Turkic peoples of Central Asia, the socio-cultural field. There are such headings as a young researcher, memory and our anniversaries. Articles written in Uzbek, Turkish, Russian, English and all Turkic languages are accepted.

The scientific journal is based on the decision of the Higher Attestation Commission of the Ministry of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan dated May 8, 2024 and numbered 354/5; It is included in the list of scientific publications that are recommended for candidates to receive the Doctor of Philosophy (PhD) and Doctor of Science (DSc) academic degrees in the fields of history and philology to publish their scientific results due to their theses.

**THE JOURNAL PUBLISHES ARTICLES
IN THE FOLLOWING AREAS:**

- ✓ History of socio-cultural relations of the Turkic peoples;
- ✓ Research of the Turkic World;
- ✓ Dialectology of Turkic languages;
- ✓ Geopolitics of the Turkic World;
- ✓ Folklore Studies;
- ✓ Comparative Linguistics and Literary Studies;
- ✓ Literary Relations and Translation Studies.

CONTACT ADDRESS:

Mailing Address:

140104, University boulevard, 15,
Samarkand, Uzbekistan,
Research Institute of Turkology under
Samarkand State University named after
Sharof Rashidov

Phone:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

Email:

turkologiya.samdu@gmail.com

Website:

<https://turkologiya.samdu.uz>

REQUIREMENTS FOR ARTICLES:

- The article is presented on 8-10 pages;
- Article structure:
 1. The text of the article should be prepared in Times News Roman font, size 14, left: 3 cm, right: 1.5 cm, top and bottom: 2 cm; in A4 format in 1.15 intervals.
 2. The title of the article, surname, name and patronymic of the author (authors) are indicated in full and written in capital letters.
 3. Position, academic title, place of work (study), region, republic, telephone number, email address and ORCID number of the author (authors) are indicated in full.
 4. The abstract should consist of a brief content and importance of the article, results.
 5. At the beginning of each article, there should be an annotation in 2 other languages (optionally selected from Uzbek, English, Russian and Turkish) in addition to the language in which the article is written.
 6. The abstract should be no more than 120-150 words.
 7. At the bottom of the abstract, 7-10 keywords should be given that illuminate the content of the article.
 8. The article should be prepared in the following form:
 - a) Introduction;
 - b) Main part;
 - c) Results and Discussions;
 - d) Conclusions;
 - e) List of literature (References) – in alphabetical order;
 - f) Citations are given in brackets in the form of the author's surname - date of publication - page (Muminov, 2020: 25);
 - g) Figures, drawings, tables, diagrams are designated in Arabic numerals as “Figure”. Signs or pointers are placed under the figure, in the next line, in the middle and highlighted in bold.
- The topic of the scientific article submitted by the author (or co-authors) must correspond to the journal's columns.
- Articles can be submitted in Uzbek, English, Russian, and all other Turkic languages
- The author(s) are responsible for the scientific validity, reliability and plagiarism of the information and evidence presented in the article;
- Articles will be considered. The journal publishes only articles recommended by experts;
- Articles not requested will not be published and will not be returned to the authors;
- Only 1 article of the author is published in 1 issue of the journal.

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO JURNALINING AXBOROT XATI

Davlatimiz tomonidan olib borilayotgan ijtimoiy-ma'rifiy, ilmfanni rivojlantirishga qaratilgan siyosat, Turkiy Davlatlar Tashkilotining Samarqandda o'tkazilgan sammitida ko'zda tutilgan o'zaro aloqalarni jadallashtirish bo'yicha ishlab chiqilgan dastur va loyihalarni amalga oshirish hamda turkologiya sohasida olib borilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlarini muvofiqlashtirish va yoritish maqsadida Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetida “Turkologik tadqiqotlar” xalqaro jurnali ta'sis etildi. Jurnal turkiy til va shevalar, Markaziy Osiyo turkiy xalqlari lisoniy va adabiy aloqalari tarixi, ijtimoiy-madaniy sohalarda amalga oshirilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlarining natijalarini e'lon qilishga mo'ljallangan. Jurnalda muharrir minbari, tadqiqotlar, ilmiy axborot, taqriz va e'tirof, ilmiy anjuman, yosh tadqiqotchi, xotira, yubilyarlarimiz kabi ruknlar mavjud. O'zbek, turk, rus, ingliz va barcha turkiy tillarda yozilgan maqolalar qabul qilinadi.

Ilmiy jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi OAKning 2024-yil 8-maydagi 354/5-sonli rayosat qarori asosida tarix, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

JURNAL QUYIDAGI YO'NALISHLARDAGI MAQOLALARNI NASHR QILADI:

- ✓ Turkiy xalqlarning ijtimoiy-madaniy aloqalari tarixi
- ✓ Turk dunyosi tadqiqotlari
- ✓ Turkiy tillar dialektologiya
- ✓ Folklorshunoslik
- ✓ Qiyosiy tilshunoslik va adabiyotshunoshlik
- ✓ Adabiy aloqalar va tarjimashunoslik.

MUROJAAT UCHUN MANZIL:

Pochta manzili:

140104, Universitet xiyoboni, 15-uy,
Samarqand, O‘zbekiston,
Sharof Rashidov nomidagi Samarqand
davlat universiteti huzuridagi
Turkologiya ilmiy-tadqiqot instituti

Telefon:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

Elektron pochta:

turkologiya.samdu@gmail.com

Veb-sayt:

<https://turkologiya.samdu.uz>

MAQOLALARGA QO‘YILADIGAN TALABLAR:

- Maqola 8-10 sahifa hajmida taqdim etiladi;
- Maqolaning tarkibiy tuzilishi:
- 1. Maqola matni Times News Roman shriftida, 14 kattalikda, chap: 3 sm, o‘ng: 1,5 sm, yuqori va quyi: 2 sm; 1,5 intervalda, A4 shaklida tayyorlanishi lozim.
- 2. Maqola sarlavhasi, muallif(lar)ning familiyasi, ismi va otasmi to‘liq holatda katta harflar bilan yozilishi kerak.
- 3. Muallif(lar)ning lavozimi, ilmiy unvoni, ish (o‘qish) joylari, viloyat, Respublika, telefon raqami, elektron pochta manzili va ORCID raqqami to‘liq keltirilishi kerak.
- 4. Annotatsiya, maqolaning qisqacha mazmun va ahamiyati, natijalardan iborat bo‘lishi lozim.
- 5. Har bir maqola boshida maqola yozilgan tildan tashqari yana 2 tilda (o‘zbek, ingliz, rus va turk tillaridan ixtiyoriy ravishda tanlanadi) annotatsiya bo‘lishi lozim.
- 6. Annotatsiya 120-150 so‘zdan ko‘p bo‘lmagan shaklda bo‘lishi kerak.
- 7. Annotatsiyaning pastki qismida maqola mazmunini yorituvchi 7-10 ta tayanch so‘zlar keltirilishi kerak.
- 8. Maqola quyidagi shaklda tayyorlanishi kerak:
 - a) Kirish (Introduction);
 - b) Asosiy qism (Main part);
 - c) Natijalar va muhokama (Results and Discussions);
 - d) Xulosalar (Conclusions);
 - e) Adabiyotlar (References) – alifbo tartibida keltiriladi;
 - f) Havola(snoskalar)lar qavsda muallif familiyasi – nashr sanasi – sahifasi (Mo‘minov, 2020: 25) shaklida keltiriladi;
 - g) Rasm, chizma, jadval, diagrammalar «Rasm» deb arab raqamlari bilan qayd etiladi. Belgi yoki ishoralar – rasm ostida, keyingi qatorda, o‘rtada joylashtiriladi va qoraytirilgan shrift bilan belgilanadi.
- Muallif (yoki hammualliflar) tomonidan taqdim etilayotgan ilmiy maqola mavzusi jurnal ruknlariga mos kelishi shart.
- Maqolalar o‘zbek, ingliz, rus va barcha turkiy tillarda taqdim etilishi mumkin.
- Maqolada keltirilgan ma’lumot va dalillarning ilmiy asoslanganligi, ishonchli va ko‘chirmachilik holatlari uchun muallif(lar) mas’uldir;
- Maqolalar ekspertiza qilinadi. Ekspertlar tomonidan tavsiya etilgan maqolalargina jurnalda chop etiladi;
- Tavsiya etilmagan maqolalar chop etilmaydi va mualliflarga qaytarilmaydi;
- Jurnalning 1 ta sonida muallifning faqat 1 ta maqolasi chop etiladi.

**БЮЛЛЕТЕНЬ
МЕЖДУНАРОДНОГО ЖУРНАЛА
“ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”**

В целях реализации программ и проектов, разработанных для ускорения взаимоотношений, предусмотренных на состоявшемся в Самарканде саммите Организации Тюркских Государств, а также координации и освещения научно-исследовательской работы, проводимой в области тюркологии, Международный журнал Самаркандского государственного университета имени Шарофа Рашидова «Тюркологические исследования» прошел государственную регистрацию. Журнал предназначен для публикации результатов научно-исследовательских работ в области тюркских языков и диалектов, истории языковых и литературных связей тюркских народов Средней Азии, социокультурной области. Есть такие рубрики, как молодой исследователь, память и наши юбилеи. Принимаются статьи, написанные на узбекском, турецком, русском, английском и всех тюркских языках.

Научный журнал на основании решения Высшей аттестационной комиссии (ВАК) Министерства высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан от 8 мая 2024 года под номером 354/5; Он включен в перечень научных изданий, рекомендуемых кандидатам на получение ученых степеней доктора философии (PhD) и доктора наук (DSc) в области истории и филологии для публикации своих научных результатов по своим диссертациям.

**В ЖУРНАЛЕ ПУБЛИКУЮТСЯ
СТАТЬИ ПО СЛЕДУЮЩИМ
НАПРАВЛЕНИЯМ:**

- ✓ История социально-культурных отношений тюркских народов;
- ✓ Исследования тюркского мира;
- ✓ Диалектология тюркских языков;
- ✓ Геополитика тюркского мира;
- ✓ Изучение фольклора;
- ✓ Сравнительное языкознание и литературоведение;
- ✓ Литературные отношения и переводоведение.

КОНТАКТНЫЙ АДРЕС:

Почтовый адрес:

140104, Университетский бульвар,
15, город Самарканд, Узбекистан,
Научно-исследовательский
институт Тюркологии при
Самаркандском Государственном
Университете имени Шарофа
Рашидова

Телефон:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

Электронная почта:

turkologiya.samdu@gmail.com

Веб-сайт:

<https://turkologiya.samdu.uz>

ТРЕБОВАНИЯ К СТАТЬЯМ:

- К публикации принимаются статьи объемом 8-10 страниц;
- Структура статьи:
 1. Текст статьи должен быть выполнен шрифтом Times News Roman, размером 14 пунктов, слева: 3 см, справа: 1,5 см, сверху и снизу: 2 см; с межстрочным интервалом 1,15, формат листа A4.
 2. Название статьи, фамилия, имя и отчество автора(ов) должны быть написаны заглавными буквами в полном регистре.
 3. Должность, ученое звание, места работы(учебы), регион, Республика, номер телефона, адрес электронной почты и ORCID-номер автора(ов) должны быть указаны полностью.
 4. Аннотация должна состоять из краткого содержания и важности статьи, результатов.
 5. В начале каждой статьи, помимо языка, на котором написана статья, должна быть аннотация на 2-х других языках (на выбор – узбекский, английский, русский и турецкий).
 6. Аннотация должна содержать не более 120-150 слов.
 7. Внизу аннотации должно быть 7-10 ключевых слов, освещающих содержание статьи.
 8. Статья должна быть подготовлена в виде:
 - a) Вступление (Introduction);
 - b) Основная часть (Main part);
 - c) Результаты и обсуждение (Results and Discussions);
 - d) Выводы (Conclusions);
 - e) Литература (References) – в алфавитном порядке
 - f) Ссылка(сноски) приводится в скобках в виде фамилии автора – дата публикации – страница (Муминов, 2020: 25);
 - g) Рисунки, чертежи, таблицы, схемы нумеруются арабскими цифрами и обозначаются как «Рисунок». Знаки или указатели размещают под рисунком, в следующей строке, посередине и выделяют жирным шрифтом.
- Тема научной статьи, представленной автором (или соавторами), должна соответствовать рубрикам журнала.
- Статьи могут быть представлены на узбекском, английском, русском и всех других тюркских языках.
- Автор(ы) несут ответственность за научную обоснованность, достоверность и плагиат информации и доказательств, представленных в статье;
- Статьи рецензируются. В журнале публикуются только статьи, рекомендованные экспертами;
- Нерекомендованные статьи не публикуются и не возвращаются авторам;

“TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” DERGİSİNİN BÜLTENİ

Özbekistan Cumhuriyeti devletinin sosyal-eğitimsel ve bilimsel gelişme politikasının başarılı şekilde uygulanmasına yardımcı olmak amacıyla, Semerkant’ta düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatının zirvesinde öngörülen karşılıklı ilişkilerin hızlandırılması için geliştirilen program ve projeleri uygulamak, bilimsel çalışmaları koordine etmek, Türkoloji alanında yürütülen araştırma çalışmaları Şeraf Reşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi, Uluslararası “Türkoloji Araştırmaları” dergisini tescil etmiştir. Dergi, Türk dili ve lehçeleri, Orta Asya Türk topluluklarının dil ve edebiyat ilişkileri tarihi, sosyo-kültürel alanlardaki bilimsel ve araştırma çalışmalarının sonuçlarını yayınlamayı amaçlamaktadır. Dergimizde editör kürsüsü, araştırma, bilim dünyasından, inceleme ve tanıma, bilimsel konferans, genç araştırmacı, hatıra, yıldönümleri gibi sütunlar yer almaktadır. Özbekçe, Türkçe, Rusça, İngilizce ve tüm Türk lehçelerinde yazılmış makaleler kabul edilmektedir.

Bilimsel dergi, Özbekistan Cumhuriyeti Yükseköğrenim, Bilim ve İnovasyon Bakanlığı’na bağlı Yüksek Kabul Komisyonu’nun 8 Mayıs 2024 tarihli ve 354/5 sayılı kararına esasen; tarih, filoloji alanlarında Felsefe Doktoru (Doktora) ve Bilim Doktoru (DSc) akademik derecesini almaya aday kişilerin tezleri dolayısıyla bilimsel sonuçlarını yayınlaması tavsiye edilen ilmi yayınlar listesine dâhil edilmiştir.

DERGİ AŞAĞIDAKİ ALANLARDA MAKALELER YAYINLAMAKTADIR:

- ✓ Türk Dünyasındaki sosyo-kültürel ilişkilerin tarihi;
- ✓ Türk Dünyası araştırmaları;
- ✓ Türk Lehçeleri diyalektolojisi;
- ✓ Türk Dünyasının jeopolitiği;
- ✓ Folklor çalışmaları;
- ✓ Karşılaştırmalı dilbilim ve edebiyat çalışmaları;
- ✓ Edebi ilişkiler ve çeviri çalışmaları.

İLETİŞİM ADRESİ:

Posta adresi:

140104, Üniversite Bulvarı, 15,
Semerkant şehri, Özbekistan, Şeraf
Reşidov adına Semerkant Devlet
Üniversitesine bağlı Türkoloji
Araştırmaları Enstitüsü

Telefon:

+998 99 582 93 81

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

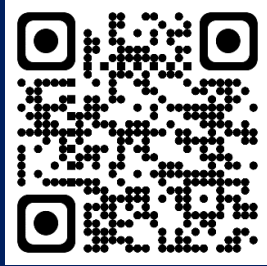
@turkologiya2025

E-posta:

turkologiya.samdu@gmail.com

İnternet sitesi:

<https://turkologiya.samdu.uz>

MAKALE YAZIM KURALLARI:

- Makale 8-10 sayfada sunulur;
- Makale'nin yapısı:
 1. Makale metni Times New Roman yazı tipinde, 14 punto büyüklükte, sol kenarından 3 cm'lik, sağ kenarından 1,5 cm'lik, üst ve alt kenarından 2 cm'lik boşluk bırakılarak, tek sütun olarak, 1,15 satır aralığında, A4 boyutunda hazırlanmalıdır.
 2. Makalenin başlığı, yazar(lar)ın soyadı, adı ve baba adı tam olarak büyük harflerle yazılmalıdır.
 3. Yazar(lar)ın pozisyonu, akademik ünvanı, çalıştığı (öğrendiği) yer, bölgesi, cumhuriyeti, telefon numarası, e-posta adresi ve ORCID numarası eksiksiz olarak verilmeli.
 4. Özet, makalenin amacını, önemli bulgularını ve sonuçlarını içermelidir.
 5. Her makalenin başında, makalenin yazıldığı dilin yanı sıra 2 dilde de (isteğe bağlı olarak Özbekçe, İngilizce, Rusça ve Türkçe arasından seçilecek) açıklama bulunmalıdır.
 6. Özet, 120-150 sözcüğü geçmeyecek şekilde yazılmalıdır.
 7. Özeti alt kısmında makalenin içeriğini tanımlayacak en az 7, en fazla 10 anahtar kelimeye yer verilmelidir.
 8. Makale, aşağıdaki formatda hazırlanmalıdır:
 - a) Giriş (Introduction);
 - b) Ana bölüm (Main part);
 - c) Sonuçlar ve tartışma (Results and Discussions);
 - d) Sonuçlar (Conclusions);
 - e) Kaynakça (References) alfabetik olarak sıralanmalıdır;
 - f) Bağlantılar (dipnotlar) yazarın soyadı - yayın tarihi - sayfa şeklinde parantez içinde verilecektir (Muminov, 2020: 25);
 - g) Resim, çizim, tablo, diyagramlar “Resim” olarak Arap rakamları ile kaydedilir. İşaretler resmin altına, bir sonraki satıra, ortaya yerleştirilir ve koyu yazılır.
 - Yazarın (veya ortak yazarların) sunduğu bilimsel makalenin konusu dergi sütunlarıyla örtüşmelidir.
 - Makaleler Özbekçe, İngilizce, Rusça ve tüm Türk dillerinde gönderilebilir.
 - Makalede sunulan bilgi ve kanıtların bilimsel dayanağı, güvenilirliği ve intihalinden yazar(lar) sorumludur.
 - Makaleler hakemli olacaktır. Dergide sadece uzmanlar tarafından tavsiye edilen makaleler yayımlanır.
 - Talep edilmeyen yazılar yayınlanmayacak ve yazarlarına iade edilmeyecektir.
 - Derginin 1 sayısında yazarın sadece 1 makalesi yer alacaktır.

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL
RESEARCH”

ULUSLARARASI “TÜRKÖLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL
DERGİSİ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Muharrir:

Musahhih va texnik muharrir:

Norxo‘ja Choriyev

Rahmatulloh Shokirov

2025-yil 24-dekabrda tahririy-nashriyot bo‘limiga qabul qilindi.

2025-yil 27-dekabrda original-maketdan bosishga ruxsat etildi.

Qog‘oz bichimi 60x84.1/16. «Times New Roman» garniturası.

Offset qog‘ozi. Shartli bosma tabog‘i –11,25.

Adadi 15 nusxa. Buyurtma №765

SamDU tahririy-nashriyot bo‘limi bosmaxonasida chop etildi.

140104, Samarqand sh., Universitet xiyoboni, 15.

ISSN 2992-9229

9 772992 922004